

8.2.2019

VN/7202/2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite
Hänvisning Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 19.12.2018 (LVM/1557/03/2018)

Asia
Ärende Ympäristöministeriön lausunto vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistiolounnoksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (VAK-laki) kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistiolounnoksesta. Lausuntopyynnössä todetaan, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki (VAK-laki) ja sen nojalla annettu lainsäädäntö on tarpeen uudistaa, koska lain voimaan tulon jälkeen vaarallisten aineiden kuljetusten toimintaympäristö ja olosuhteet ovat muuttuneet. Lausuntoa pyydetään viimeistään 8.2.2019.

Ympäristöministeriö kannattaa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain kokonaisuudistusta ja asian laajaa valmistelua. Ympäristöministeriö lausuu arviomuistiolounnoksessa esitettyihin kysymyksiin seuraavasti:

Kysymys 5. Miten normikehikkoa saataisiin selkeytettyä ja yksinkertaistettua (norminpurku)?

VAK-lainsäädännöllä on yhtymäkohtia ympäristölainsäädäntöön, kuten ympäristönsuojelulakiin (527/2014), jätelakiin (646/2011) ja Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjaan (SopS 129 ja 130/2004), joka koskee muuntogeenisten organismien rajojen yli tapahtuvia kuljetuksia. Ympäristöministeriö ehdottaa, että kokonaisuudistuksen yhteydessä tarkastellaan VAK-lainsäädännön rajapinnat ympäristölainsäädännön kanssa. Ympäristöministeriö haluaa jo tässä vaiheessa tuoda esiin, että esimerkiksi nykyiseen VAK-lakiin kuuluva poikkeusmahdollisuus on tärkeä säilyttää myös jatkossa jätehuollon häiriötilanteita varten.

Ympäristöministeriö huomauttaa, että vaarallisten aineiden kuljetus on toimintaa, johon liittyy CBRNE-uhkia; CBRNE-uhalla tarkoitetaan kemiallisista aineista (C), biologisista taudinaiheuttajista (B), radioaktiivisista aineista (R), ja ydinaseista (N) sekä räjähteistä (E) sekä näitä koskevan tietotaidon väärinkäytöstä johtuvia vaaratilanteita. Tähän liittyen ympäristöministeriö ehdottaa harkittavaksi, että vaarallisten aineiden (mukaan lukien biologiset haittatekijät) kuljetusten osalta uudistettavassa lainsäädännössä otettaisiin huomioon myös rikollisuuden ja terrorismin aiheuttamaa riskin kasvua.

Kysymys 6. Onko soveltamisala selkeä ja täsmällinen? Jos ei, miten sitä tulisi uudistaa?

Ympäristöministeriö toteaa, että vaarallisen aineen määritelmä on käytännössä ollut epäselvä sen suhteen, millä kriteereillä muuntogeeniset organismit on katsottu vaarallisiksi, lukuun ottamatta tartuntavaarallisia muuntogeenisiä mikro-organismeja. Ympäristöministeriö ehdottaa, että lainvalmistelun yhteydessä voisi tarkastella esimerkkien avulla, mitä mahdollisia ympäristöhaittoja

muuntogeeniset organismit voisivat aiheuttaa, mikäli ne joutuvat ympäristöön kuljetuksen yhteydessä. Biologiset haittatekijät ovat laajempi asiakokonaisuus kuin pelkästään tartuntavaaralliset aineet. Ympäristöministeriö ehdottaa harkittavaksi, voisiko soveltamisalaa täsmentää tältä osin esimerkiksi asetustasolla.

Kysymykset 12 ja 13. Onko viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet lainsäädännössä selkeät ja riittävät? Jos eivät ole, millä tavalla niitä tulisi selkeyttää ja millä tavalla toimivaltuuksia pitäisi kehittää?

Ympäristöministeriö ehdottaa, että VAK-lain kokonaisuudistuksen yhteydessä kiinnitetään huomiota onnettomuustilanteita koskeviin vastuisiin; mikä on lähettäjän, kuljetuksen suorittajan, kuljettajan, vastaanottajan ja pelastusviranomaisen välinen vastuunjako vahingon ennaltaehkäisyyn, torjunnan, vahingon rajoittamisen, torjuntaan varautumisen ja seurausten korjaamisen eli jälkitorjunnan osalta? Ympäristöministeriö ehdottaa tarkasteltavaksi, olisiko lainsäädäntöä täsmennettävä vastuiden osalta.

Viranomaisille tehtävien ilmoitusten osalta ympäristöministeriö ehdottaa harkittavaksi, olisiko säädettävä ilmoitusvelvollisuudesta, jotta geenitekniikkalain mukaiset viranomaiset saisivat tiedon ihmisten ja eläinten terveyden tai ympäristön kannalta vaarallisten muuntogeenisten kasvien, mikro-organismien ja elämien kuljettamisesta.

Kysymykset 18-20 koskien tilapäistä säilytystä

Ympäristöministeriö kannattaa tilapäistä varastointia ja säilytystä koskevan rajapinnan selkeyttämistä. Aihepiirin perusteellisella tarkastelulla voidaan vaikuttaa onnettomuuksien riskitekijöihin ja siten vähentää onnettomuuksia ja niistä ympäristöön kohdistuvia epätoivottuja seurauksia.

Lisäksi

Kohdan 4.8. alla kerrotaan Ruokaviraston kuuluvan ympäristöministeriön hallinnanalaan. Ruokavirasto kuuluu kuitenkin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan.

Asian valmisteluun ovat osallistuneet Sonja Pyykkönen ja Marja Ruohonen-Lehto (LYMO) sekä Magnus Nyström ja Eeva-Maija Puheloinen (YSO).

Ylijohtajan sijaisena,
Hallitusneuvos

Oili Rahnasto

Erityisasiantuntija

Eeva-Maija Puheloinen

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/7202/2018

VN; Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain kokonaisuudistus -
arviomuistiolounnos

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/7202/2018-YM-5

Ympäristöministeriön lausunto koskien vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun
lain kokonaisuudistuksen arviomuistiolounnosta

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Puheloinen Eeva-Maija 911836557	2019-02-08T10:57:37	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK
Rahnasto Oili 91175741X	2019-02-08T14:19:44	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

dbcd017f93c37a816da1417d3d9ddb6c